

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 11

90. ÅRGANG

10. JUNI

1978

AV INNHOLDET:

SØLIBAT	S. 2
ST. PAUL TAKKER SØSTER RITA	S. 6
AELRED AV RIEVAULX. I	S. 8

NESTE NUMMER KOMMER 24. JUNI 1978

Sølibat

Efter mye refleksjon og bønn er jeg kommet frem til, at som katolsk prest er jeg fri til å gifte meg. Jeg er kommet til dette etter mange års kamp med meg selv, og overveielser over Kirkens misjons behov og over den kristne prestetjeneste, ekteskaps og frihets natur. I årevis har jeg talt for en større forandring i kirkens holdning på dette punkt, en forandring som jeg betrakter som absolutt avgjørende for fortsettelsen av det a g g i o r n a m e n t o som pave Johannes begynte. Men det er bare i det siste at jeg er kommet til den konklusjon at jeg ikke bare kan fortsette i det uendelige å hevde muntlig og på trykk et synspunkt som står fullstendig i strid med mitt eget liv. Det kommer en tid når man er nødt til å engasjere seg i sannheten og viktigheten av det man har hevdet er sant og viktig.

MIN HISTORIE

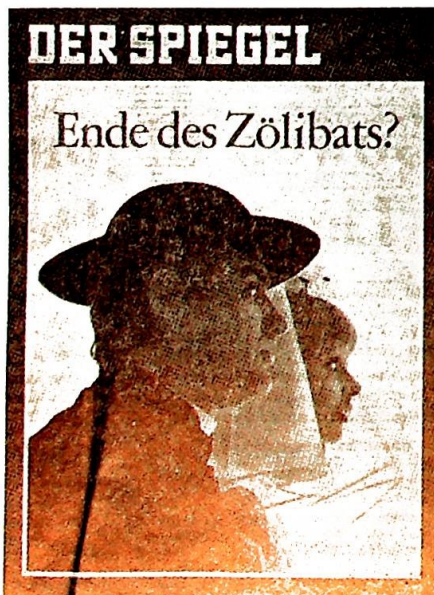
Jeg har vært prest i 22 år. Jeg aksepterte det obligatoriske sølibat da jeg ble ordinert, uten å stille spørsmål, fordi jeg ønsket å bli prest, og dette var kirkens lov, og jeg har holdt den. I presteseminarets muntre, ivrige og tilbaketrukne atmosfære, virket ikke dette som noe større problem. En tid var jeg endog overbevist om at jeg ikke ønsket å gifte meg, men nå har jeg ønsket det meget i mange år. Så

denne beslutningen er først av alt et svar på en ærlig erkjennelse av mitt eget behov. Likevel bor jeg for tiden lykkelig sammen med min mor, jeg har mange kjære venner, og jeg er ytterst opptatt som universitetsforeleser og som skribent. Jeg er absolutt ikke kommet til denne beslutningen på grunn av ensomhet eller depresjon eller fordi jeg har mistet interessen for kirken eller for den katolske prestetjenesten. Tvert imot.

Første gang jeg ble fast overbevist om at den katolske kirke trenger en forandring i sin disiplin, var for omtrent femten år siden, og følgelig skrev jeg i *African Ecclesiastical Review* for oktober 1964 og ba om ordinasjon av «prøvede gifte menn», som f. eks. de best utdannede kateketene, for å sikre feiringen av Eucharistien og forkynnelsen av Evangeliet. Fra den tid, har jeg gjentatt denne appellen på alle måter som er åpne for meg, og forklart grunnene for den, (cf. *Clergy Review*, Januar/Mars 1973, The Tablet 8. og 15. mai 1976) men som årene gikk, så jeg at det jeg først ba om slett ikke var nok. Grunnene til å be om gifte prester forekom meg stadig mer tungtveiende, men lenge mente jeg at uansett hva jeg måtte

ha lyst til selv, måtte jeg forbli sølibatær, for at mine ord skulle ha noen vekt. Således kopierte jeg 5. oktober 1969 i dagboken min en setning fra Von Hugel: «Hva man enn mener teoretisk om sølibatet, vil en prest som forlater det, diskvalifisere seg selv fra å be om de vanskelige reformene som vi trenger.» Hvor vanskelig det enn er å ordne sitt eget liv etter regler som man ikke tror på, var jeg lenge sikker på, at i praksis avgjorde dette saken for meg. På dette punktet har jeg forandret mening etter nesten uendelig indre debatt, delvis fordi jeg er trett av at mitt liv kontrolleres av en klerikalisme som jeg avskyr, og delvis fordi argumentasjon med ord alene lett blir oversett. Nettopp fraværet av demokrati innen kirken, får en til å gå fra argumentasjon som det ikke høres på til handlinger som ikke glemmes så lett. (...)

Hvordan kan jeg bryte en kirkens lov som forbyr meg å gifte meg, som jeg fullt bevisst aksepterte da jeg ble ordinert i 1955? Jeg kan det, fordi jeg ikke tror det er en rettferdig lov eller en god lov eller en lov som kirken har rett til å gi, og jeg er sikker på at den ikke uttrykker Guds vilje for kirken i dag, hvis den noensinne gjorde det. Positiv lov skal ikke foraktes, men den skal ikke gjøres til avgud, og dette gjelder i høy grad den kanoniske lov, som ofte gis og håndheves på en meget vilkårlig måte. Loven er til for mennesket, ikke mennesket for loven. Jeg er sønn og sønnesønn av jurister, og har alltid hatt den største respekt for lov gitt av mennesker. Men samvittighetsfundert og ikke-voidlig brudd på en lov som viser seg å være skadelig og

Spørsmålet er ikke nytt. Dette tidsskrift-omslaget er flere år gammelt.

ødeleggende, kan være en verdifull og frigjørende handling. Evangelienes Kristus viser oss dette, så vidt jeg kan se. Jeg aksepterte loven om obligatorisk sølibat for prestene da jeg var ung, som uttrykk for Guds vilje. I dag er jeg tvert om overbevist om at den gjør Guds rike en bjørnetjeneste, og jeg kan tenke på å bryte den uten følelse av utroskap mot Gud, som har vernet, ledet og velsignet meg alle mitt livs dager.

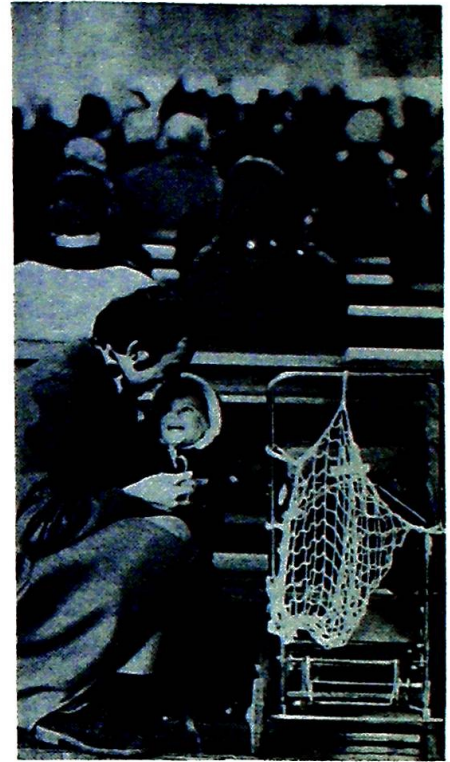
Beslutningen er hjulpet av det faktum at jeg nå er universitetslærer i religion. Var jeg som før misjonær, en omvandrende predikant, ville det være gode grunner for å være sølibatær, og jeg ville holde fast på mitt sølibat, fordi det hadde mening ut fra det arbeidet jeg faktisk gjorde. Den perioden av mitt liv er nå over. Som universitetslærer synes ekteskap like passende som sølibatet var det for en omreisende som bodde langt fra sitt land og nesten ikke fikk lønn. Hvis kirken hadde gitt meg andre oppgaver, ville jeg ikke ønske å oppgi dem og sviakte mennesker som var avhengige av min tjeneste, men kirken gjorde ikke det. Følgelig føler jeg at jeg har plikt til å si noe vitalt om prestatjenesten uten å risikere å bli bragt til taushet med det samme.

Jeg akter følgelig, enten jeg gifter meg eller ikke, å fortsette å være prest og tjene som prest der Gud leder meg. Denne tjenesten har lenge vært å undervise ved å skrive, og den vil fortsette å være det. Jeg akter ikke skape splittelse i kirken. Faktisk er det anerkjente gifte prester i dag, som det alltid har vært, så det vil ikke være noe anstøt i at en gift mann presiderer messen. Men jeg vil gjøre det bare når jeg er ønsket, og en slik feiring ikke vil skape splid.

PRESTEMANGEL

Hva er så mine objektive grunner til å ta en slik beslutning? Den første grunn, og stadig den klareste for meg, er kirkens pastorale behov. Kirken er sentrert om messen. Kristi Eucharistiske legeme bygger opp Kristi

mystiske legeme. Ingen teologi er mer tradisjonell, og ingen ting ble understreket oftere av Vatican II. (...) Hele vekten av katolsk tradisjon og fromhet roper etter feiringen av Herrens nattverd på Herrens dag i alle kristne menigheter. Men dette, som jeg erfarte det gjennom lange år i Afrika, er fullstendig umulig på grunn av den store og voksende mangel på prester. Det vil ikke si at det ikke finnes hengivne velutdannede kirkens tjenere. Det gjør det. I Afrika, for eksempel, finnes det mange tusen utdannede kateketer, men de er gift. Feiringen av nattverden på landsbygda i Afrika er i dag en stadig sjeldnere begivenhet, til tross for det voksende antall katolikker. Mange biskoper har sett dette klart, og har gang på gang bedt paven om tillatelse til å ordinere gifte menn (biskopene i Gabon, Chad, Den central-afrikanske republikk, Congo-Brazza og Kamerun, i juli 1969). En biskop jeg kjenner dro hvert år til Roma for å be om dette, for alltid å bli møtt av det samme harde avslag, skjønt det ikke fantes en eneste ordinert prest i hans bispedømme. Det

— ikke fordi sølibatet er for vanskelig, men fordi det er vanskelig å være ektemann og far.

later til at paven foretrekker at utallige mennesker ikke skal kunne komme til messe, fremfor at en gift mann

(forts. neste s.)

REDAKSJONELT:

SØLIBATET

Mange reformer innen kirken er blitt gjennomført før legfolket var blitt forberedt på dem. En av reformene som kan ventes i vår vestlige katolske kirke, er opphevelsen av loven om det obligatoriske sølibat. St. Olav gjengir derfor en artikkel, først trykt i «New Blackfriars», for mars 1978, som skisserer bakgrunnen for at en slik reform er i ferd med å tvinge seg fram: I flere verdensdeler har kirken utdannede menn, som kunne ordineres imorgen. Vanskeligheten er bare, at de er gift. Følgen er, at menighetene er uten prest, og Messen feires ikke.

Slike tilstander er unormale, og vi må forberede oss på, at kirkens lov vil bli forandret på dette punkt.

Sølibatet vil få tilbake sin virkelige verdi som vitnesbyrd når det er gjenstand for fritt valg.

skal presidere messe, og følgelig er det ingen messe. (...)

Alt dette gjelder, og har vært slik lenge, i Latin-Amerika. I dag begynner det å gjelde mange deler av Frankrike og Tyskland. Hvilke grunner som enn ligger under, de åpenbarer tydelig en prioritering som setter opprettholdelsen av et alminnelig sølibat for prestene høyere enn kirkens grunnleggende pastorale behov. Etter min mening er slike tilstander et anstøt av verste sort. (...)

Her i England er det snesevis av prester som har giftet seg, men som ønsker å fortsette sin prestatjeneste. I Frankrike er det hundreder, de kalles «prêtres en foyers», og mange feirer messen, mens biskopene ser en annen vei. Dette er gode menn, noen av dem var blant de dyktigste i presteskabet, som ofte gikk ut med en helt spesiell iver for å forkynne Ordet og tjene de nødstedte i verden langt borte fra prestegården. Det er en ynkerdig erfaring å se ens venner forlate prestatjenesten og se biskopene gjøre omtrent ingen ting med det.

Min konklusjon er enkel: i Stor-

britannia, Frankrike og Tyskland, i Litauen, blant Melkittene i Nord-Amerika, i Afrika, i Latin-Amerika, hvor man enn vender seg, kveles kirken av klerikalismen som setter sølibatet høyere enn prestatjenesten.

SÖLIBATSLOVEN UTEN TEOLOGISK GRUNNLAG

Likevel finnes det ikke noe troverdig teologisk grunnlag som man kan bygge en lov om alminnelig prestesölibat på. (Det er kanskje grunnen til at noen slik *alminnelig* lov ikke finnes; det er noe spesielt teologisk ved at en slik lov bare finnes innenfor *den latinske ritus*.) Det er visselig sterke grunner for å anerkjenne sölibatets ändelige og praktiske verdi for dem som er kalt til det. Dette er medlemmer av ordenene, kvinner og menn, og forskjellen mellom «ordens-prester» og «sekular»- eller «menighets-prester» er en av de varigste og sterkeste særtrekk ved katolsk prestatjeneste. Men verdien av denne forskjellen er blitt uthult ved at man har pålagt sölibatet, et karak-

teristisk trekk ved ordenslivet, på hele presteskabet ved lov, og intet annet enn lov. Ingenting i Skriften, ingenting i den tidlige kirke, ingenting i den sunne katolske tradisjon rettferdiggjør en slik lov. Den vokste for en stor del ut av den voksende, men heretiske, tro, at sex på en måte var urent i seg selv, og at endog sex velsignet i ekteskapets sakramente var upassende for en ordinert prest som rørte Guds hellige ting. Men Gud i Kristus tok på seg hele den menneskelige natur, alt som ikke er synd. Inkarnasjonens religion er ikke en tilbaketrukkethets religion, men en religion som gir hellighet i det menneskelige. Prestene må på en helt spesiell måte representere Kristi budskaps balanse. Hvis sex nødvendigvis er syndig, da er kirkens ekteskapsteologi, slik den undervises i dag, tull. Hvis den ikke er syndig, men et sentralt, om enn vanskelig, område for menneskelig vekst og moralsk anstrengelse, da kan det umulig være riktig at alle kristne prester velger å holde seg borte fra — eller blir tvunget til å velge å holde seg borte fra — alt som har med ekteskapelige forhold og foreldreansvar å gjøre.

LITURGISK KALENDER

JUNI:

11. 10. alminnelige søndag. Hoseas 6, 3b—6. Rom. 4, 18—25. Matteus 9, 9—13.
12. Ferial. 1. Kongebok 17, 1—6. Matteus 5, 1—12.
13. Ferial eller Antonius av Padua. 1. Kongebok 17, 7—16. Matteus 5, 13—16.
14. Ferial. 1. Kongebok 18, 20—39. Matteus 5, 17—19.
15. Ferial. 1. Kongebok 18, 41—46. Matteus 5, 20—26.
16. Ferial. 1. Kongebok 19, 9a. 11—16. Matteus 5, 27—32.
17. Ferial. 1. Kongebok 19, 19—2. Matteus 5, 33—37.
18. 1. alminnelige søndag. 2. Mosebok 19, 2—6a. Rom. 5, 6—11. Matteus 9, 36—10, 8.
19. Ferial eller Romuald, abbed. 1. Kongebok 21, 1—16. Matteus 5, 38—42.
20. Ferial. 1. Kongebok 21, 17—29. Matteus 5, 43—48.
21. Ferial, eller Aloysius Gonzaga. 2. Kongebok 2, 1. 6—14. Matteus 6, 1—6. 16—18.
22. Ferial, eller John Fisher og Thomas More, martyrer. Ben Sirak 48, 1—15. Matteus 6, 7—15.
23. Ferial. 2. Kongebok 11. 1—4. 9—18. 20. Matteus 6, 19—23.
Aftenmessen: VIGILEN TIL ST. HANS. Jeremias 1, 4—10. 1. Peter 1, 8—12. Lukas 1, 5—17.
24. SANKT HANS (Festen for Johannes Döperens födsel). Jesaja 49, 1—6. Ap. gj. 13, 22—26. Lukas 1, 57—66. 80.
25. 12. alminnelige søndag. Jeremias 20, 10—13. Rom. 5, 12—15. Matteus 10, 26—33.
26. Ferial. 2. Kongebok 17, 5—8. Matteus 7, 1—5.
27. Ferial eller Kyrillus Alexandrinus. 2. Kongebok 19, 9b—11, 14—21. 31—36. Matteus 7, 6. 12—14.

FORDELER

VED ET GIFT PRESTESKAP

Dette betyr, at ikke bare er det ingen gode grunner til ikke å ha et gift presteskap, men det finnes et avgjørende, positivt argument for et gift presteskap, hvis Evangeliet ikke skal forvanskes. Behovet er særlig presserende i vår tid. Ekteskapet har alltid vært blant oss, men i fortiden hadde vi et relativt stabilt samfunn som var enig om moralske normer, slik at det var mulig for prestene å preke temmelig effektivt om situasjonene, selv om de aldri hadde vært innblandet i dem selv. I dag er dette ganske enkelt ikke tilfellet, og hvis prestene som gruppe står utenfor hele områder av livet, kan de si omtrent ingenting om dem. Selv om pave Paul hadde rett i sin fordömmelse av alle kunstige former for prevensjon, vil et presteskap som bare kan behandle problemet

teoretisk, aldri kunne overbevise et tvilende legfolk. Hvis presteskabet som gruppe skal forbli sølibatær, vil følgen være — og er allerede — en stadig voksende marginalisering av prestene, en katastrofal tilbaketreking til ritualets og pengeinnsamlings begrensede områder.

Et gift presteskab er ganske enkelt den eneste måten en prestedominert kirke kan vise på en troverdig måte at den ikke betrakter ekteskapets sakramente som liggende minst et skritt borte fra fullkommenhetens vei. Vi trenger gifte prester, ikke fordi ekteskapet skulle være lett og sølibatet for vanskelig for oss, men fordi ekteskapet er vanskelig, og samtidig det normale område for utøvelsen av kristen dyd, askese medregnet. (...)

SØLIBATETS VERDI

Jeg påstår ikke at alle prester burde være gift eller at sølibatet er verdiløst. Tvert om, jeg er fullstendig uenig i reformasjonens forkastelse av sølibatets verdi. Det er meget viktig at frihet fra ekteskap også blir fastslått — en frihet som kan føre til menneskelig selvrealisering, hellighet og stor lykke. Hvis det var nødvendig at alle prester skulle være gift eller alle være ugifte, ville jeg nølende foretrekke det siste. Men vi må komme bort fra dette undertrykkende enten/eller og komme tilbake til den unge

kirkes både og, som kreves av vår forståelse av mangfoldet innen Kristi legeme og dets tjenester. Sølibatet er en enorm verdi for en munke-kommunitet, for misjonærlivet, for sjokk-troppene innen kirkens kamp mot sosial urettferdighet, og for visse roligere pastorale oppgaver. Men det faktum at dette er så tydelig unormale situasjoner, krever at her må den evangeliske frihet bli synlig. Frihetens glans dempes forferdelig i den kanoniske lovs skygge. (...)

MAKT

Når man stiller spørsmål ved det obligatoriske sølibat for alle prester i den vestlige katolske kirke, stiller man spørsmål ved mange århundrers utvikling, en utvikling som ikke bare gjelder kirkens holdning til ekteskapet, kvinner, seksualitet og preste-tjenesten, men også hele tyngden av den romerske institusjonelle kirkeorganisasjon. Man må ikke være blind for de videre forgreninger av dette. Sølibatsloven er nøkkel-uttrykk for, og betingelsen for, en spesiell latinsk klerikalisme, og for menns myndighet over kvinner innen kirken, presters myndighet over legfolk, og Romas myndighet over alle. Mer enn noe annet er det et spørsmål om makt. Utenfor rammen av den romerske sentralisering er det tvilsomt om sølibatsloven ville blitt absolutt og opp-

rettholdt slik som tilfellet er. (...)

Prestesølibatets tidevannsbølge flommet inn som del av det romerske herredømmes tidevannsbølge over den katolske kristenhet, og hvis man er overbevist om at dette herredømme nå må angripes innenfra, ville det være naivt å unnlate å angripe loven om prestesølibatet.

Alternativet til den romerske dominans er intet mindre enn katolisitet, den glade anerkjennelse av at *forskjellige* sosiale og kulturelle former er det riktige grunnlag for Guds Ånds virke og virkeliggjørelsen av Kristi legeme — mens det å redusere kirken til en eneste romersk modell er en karikatur av den katolske kristenhets enhet. Fornyelsen av prestatjenesten avhenger av at den blir mangfoldig og av at den blir frigjort fra en manikeisk teoretisk overbygning. Begge deler er umulige så lenge sølibatsloven står ved lag. Å forene katolsk prestatjeneste med det kristne ekteskap er ikke å gi etter for svakhet, en innrømmelse til verdslige tider, men en utfordring til virkelig tjeneste, til moralsk streben, til bønn og til positiv askese, og fremfor alt vil det utgjøre en sen erkjennelse innen kirkens strukturer av hva læren om inkarnasjonen betyr: å akseptere den kristne sannhet på sitt klareste: at Ordet ble menneske av kjøtt og blod.

(Forkortet.)

Visse kall og tjenester vil alltid forutsette sølibat.

ST. PAUL TAKKER SØSTER RITA

17. juni legger søster Rita bort rektor-tittelen etter 30 sammenhengende år ved St. Pauls menighets skole i Bergen. Fra skolen like ved Florida

sykehus kommer hun etter alt å dømme til å foreta en stille, ettertenksom vandring gjennom Nygårdsparken til sin nye bolig i den tidligere øyenkli-

nikken ved parkens nordside — og så vil hun trolig nyte sine første timer som pensjonist med å foreta et aldri så lite tilbakeblikk.

Og dette tilbakeblikket har sitt utgangspunkt i landsbyen Irnsum i Friesland i Nord-Nederland, der hun kom til verden for 68 år siden og fikk navnet Justine Monica van Balen. Etter å ha tatt lærerskoleeksamen besluttet hun 21 år gammel å gå inn i Franciscus Xaveriuskongregasjonen hvilket blant annet mye annet betydde at hun innviet sitt liv til en tjeneste i Norge. Hun kom hit første gang for 46 år siden, og etter et år i Sylling var hun så knyttet i fem år til den skolen i Bergen som hun senere skulle bli leder for. Hun tilbrakte så noen år i skolearbeidet i Arendal og i barnearbeid i Haugesund, men kom like etter krigen tilbake til Bergen — hvor hun så altså har vært rektor i 30 år.

IKKE DEN SAMME SOM FØR

— Og det har vært 30 inspirerende og krevende år, sier søster Rita i en samtale med St. Olav. — Skolen som før ble drevet i nær tilknytning til St. Pauls kirke i Christiesgate og i 1963 fikk mer rommelige lokaler like ved Florida sykehus, er jo en privatskole som ble holdt igang uten offentlig støtte inntil 1970. Tidligere hadde samtlige elever katolsk bakgrunn, men under krigen kom det et visst innsig av elever fra protestantiske hjem. Nå er litt over halvparten av elevene katolikker, og blant dem er det en ikke liten del utlendinger. Ved selve skolen har vi nå en førskole for 80 seksåringer og 220 elever i klassetrinnene fra 1 til 10. Skolen har 14 faste lærere pluss en del timelærere.

— Men skolen er ikke den samme i dag som for 30 år siden?

— Nei, heldigvis. Vi har en følelse av at skolen på mange måter har vært i utvikling, ikke minst når det gjelder de pedagogiske prinsippene. Fordi skolen har vært liten, har den bl.a. kunnet praktisere ideer og tanker som nå er kommet med i Mønsterplanen. Det gjelder ikke minst den grad av fleksibilitet vi har kunnet gjennomføre, hvilket igjen har betydning at overgangen til Mønsterplanens prinsipper ikke har vært så særlig problematisk. I tillegg har vi selvsagt fått nye utfordringer etter at skolen ble ungdomsskole fra 1970.

INTERNASJONALT MILJØ

— Det som kanskje skiller vår skole fra vanlige skoler er at den er mer internasjonal enn noensinne tidligere, sier søster Rita videre. — Både lærerflokket og elevflokket utgjør et internasjonalt miljø som medfører både utfordringer og muligheter. Som eksempel kan jeg nevne at morsmålsundervisningen på skolen nå er fordelt på følgende språk: norsk, engelsk, tysk, polsk, italiensk, spansk og tamil, som tales på Sri Lanka.

— Det har vel ikke alltid vært like lett å drive en katolsk privatskole i et utpreget luthersk miljø?

— Nei, like lett har det neppe vært bestandig, men jeg må jo si at det er mye lettere nå enn før. Tidligere var skolen utvilsomt mer isolert, også faglig sett, og det kan vel ikke nektes at det forekom visse former for diskriminering, f.eks. av elever som senere skulle over i andre skoleslag. Samarbeidet med de offentlige skolemyndigheter har imidlertid vært godt hele tiden, og ikke minst er det grunn til å takke ledelsen ved Nygård skole som har vært behjelpelig når det oppstod akutte lærerproblemer. Etter at skolen ble godkjent som offentlig skole i 1970 har samarbeidet med myndighetene gått knirkefritt. Jeg vil jo også tro at det gode renommé vår skole har fått med årene, har bygget en bro mellom oss og det offentlige skoleverket.

— De økumeniske strømninger har kanskje også gjort seg gjeldende?

— De økumeniske strømninger i Norge er jo relativt vage, som kjent — men de har utvilsomt medvirket til at vi nå kan puste lettere.

VEMODIG — MEN LETTET

— De har tilbrakt over to tredjedeler av Deres liv i Norge, er De blitt norsk eller er De fremdeles nederlander?

— Jeg er vel en slags lett blanding, som det heter. Man glemmer jo ikke sitt fedreland, og jeg synes selvsagt det er deilig å være «hjemme» på ferie. Men samtidig har jo mye endret seg også i Nederland disse 46 årene, så det er vanskelig å følge med. Det er ikke til å unngå at man mister noe av sin nasjonale identitet når man vet at man aldri blir hundre prosent norsk, hverken når det gjelder mentalitet eller språk. Noe problem har det imidlertid aldri vært, og jeg vil jo ikke legge skjul på at jeg er blitt glad både i Norge og Bergen. Det stadig mer internasjonale miljøet ved skolen gjør vel også sitt til at jeg finner meg godt til rette.

— Men nå skal De altså bli pensjonist?

— Ja, litt vemodig er det selvsagt å skulle gå fra rektorstillingen. Men jeg føler at det er riktig å gjøre det nå — og jeg ville i alle tilfelle ikke vente til alle mente at jeg burde gjøre det. Hva jeg ellers skal foreta meg som pensjonist, har jeg ikke grublet over. Aller først skal jeg ha meg en lang ferie. Jeg vil gjerne reise litt og besøke slekt og venner — men etter alt å dømme kommer jeg fortsatt til å bli boende her i Bergen. Jeg må jo også innrømme at det skal bli godt å bli fri fra det daglige ansvaret for 20 lærere og 300 elever. Og det er så mye lettere etter som jeg kan overlate stafettpinnen til en tidligere elev og lærer ved skolen, Gjermund Høgh. Jeg skal ikke blande meg inn i det daglige arbeidet, men skolen vil alltid være i min omtanke og forbønn, sier søster Rita til slutt.

PAUL WALSH S.M.:

Åndelig fornyelse

«Ingenting er mer nødvendig i denne verden, som er mer og mer sekularisert, enn vitnesbyrdet ved denne «åndelige fornyelse». Vi ser at den Hellige And inspirerer til denne fornyelse på helt ulike steder og i helt ulike omgivelser... Hva annet kan denne «åndelige fornyelse» være enn en gylden mulighet for kirken og for verden? Og i så fall, må vi ikke ta enhver forholdsregel for at den kan fortsette å være det?»

Disse ordene er hentet fra pavens tale til en forsamling på 10 000 i Peterskirken pinsen 1975. De hadde kommet sammen fra hele verden til en internasjonal konferanse om den karismatiske fornyelse i den katolske kirke.

Ved samme anledning sa Paven til kardinal Leon Joseph Suenens: «Jeg vil takke deg for alt du har gjort og gjør for den karismatiske fornyelse i verden. Jeg takker deg ikke bare i mitt navn, men i Herrens navn, for alt du gjør for å integrere denne bevegelsen inn i kirkens hjerte i trofasthet til dennes lære».

Neste helg, 15.—18. juni, skal den internasjonale konferansen holdes i Dublin. Det er ventet at over 14 000 mennesker fra alle verdenshjørner vil delta. En god del av disse vil komme fra andre kirkesamfunn. Det vil bli taler av mange velkjente internasjonale ledere — biskoper, prester, søstre og legfolk. Deltagerne vil også fordele seg i grupper for å studere forskjellige aspekter av kirkefornyelse. En stor del av tiden vil bli brukt til bønn og lovprisning.

Søndagsmessen vil bli konferansens klimaks. Mange biskoper og hundrevis av prester vil feire messe i en sportsarena — det eneste stedet som er stort

(forts. s. 15)

AELRED AV RIEVAULX

Munk med tidløst budskap, I.

Når vi her skal ta for oss Aelred av Rievaulx, er det kanskje enkelte som vil reagere over at vi velger en engelsk og ikke en fransk representant for cistercienserordenen — f.eks. hvorfor ikke en Bernhard av Clairvaux? Den katolske kirke slik vi kjenner den idag, gjør ikke valget umiddelbart innlysende. Et par forhold kan derfor være godt å ha i tankene. For det første var den ene av Citeauxs tre grunnleggere - Stephen Harding - nettopp engelsk, noe som selv sagt har styrket cisterciensernes tilknytning til England. Det andre forhold angår oss svært direkte: Det var fra engelske klostre de hvite munkene kom til oss — først til Lyse ved Bergen i 1146 og året etter til Hovedøya.

Imidlertid vil det være galt å påstå at disse er de eneste årsaker til at valget nettopp faller på abbeden av Rievaulx. Aelred fortjener ganske enkelt for sin egen del oppmerksomhet. Den moderne leser unngår ikke å bli tiltalt av hans sympatiske personlighet, tilgjengelig takket være Walter Daniel's «Vita Ailredi» og gjennom de mange selvbiografiske avsnitt i egne skrifter. Inntrykket forsterkes ytterligere når

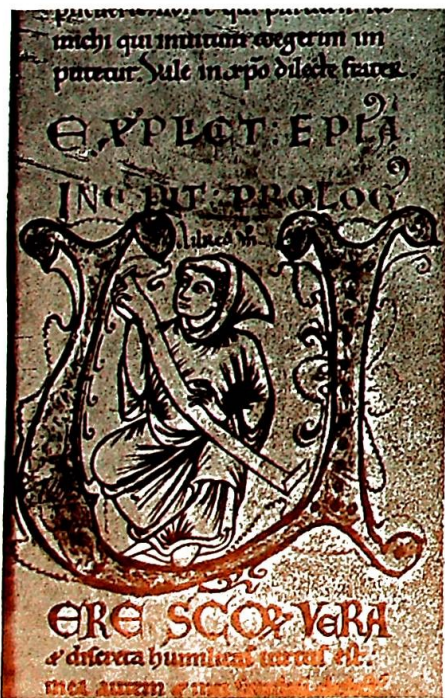
ulike kilder fremstiller Rievaulx som tilholdssted for munkere som viser seg å være ivrige disputerer i teologi og filosofi, når bare støvet blåses av dem. Det er mennesker med personlige og religiøse problemer felles for alle tider — også vår egen. Blant disse menneskene står Aelred frem som en klok og elsket far, som fant svar på egne vansker i klosterlivet før han begynte å løse andres. Hans liv er et enestående uttrykk for det monastiske ideal.

Det er hos Aelred at humanismen til de første cisterciensere virkelig utfolder seg. Han er humanist i ordets egentlige betydning ved sin interesse for alt som er menneskelig . . . Samme trekk kjennetegner hans lære. Egentlig var det John Henry Newman som i moderne tid rettet de lærdes oppmerksomhet mot hans liv. Inspirert av Newman har vitenskapsmenn og andre vist velvillig interesse for abbeden av Rievaulx. — En interesse som synes å være vel fundert skal man dømme etter hans livsverk.

I en tid preget av omveltning var Aelred av familie og fødsel nært knyttet til fortidens tradisjoner, mens han i politiske og religiøse spørsmål skulle bli identifisert med alt som var nytt. Hans personlige utvikling var preget av en vennskapelig dialog mellom nytt og gammelt. Området ved grensen til Skottland hadde vært omstridt i generasjoner før Aelreds tid.

Vikingene herjet stygt der fra begynnelsen av det 9. årh., men knapt har røken etter voldsmennene lagt seg før vi får et første glimt av Aelreds familie. Hans forfedre utgjør en lang rekke av gifte prester — lærde, respektable og samvittighetsfulle mennesker. Men tiden for arvelige presteembeder var snart omme. Aelreds far levde i en overgangstid hvor gamle skikker måtte vike for nye. I Roma hadde Gregor VII satt i gang en veldig reformbevegelse som slett ikke ble møtt med bare velvilje av kirkelige og verdslige makthavere. I England var situasjonen imidlertid en annen. Willem Erobreren fant det nemlig svært rimelig å støtte pavens reform som takk for sistnevntes bifall av øyas erobring. Men til tross for Willems og det normanniske aristokratis nesten overmenneskelige innsats, kunne ikke århundrelange skikker slettes ut på en natt.

Aelred ble født i Hexham, Yorkshire, i 1110. På sitt fødested og siden hos benediktingerne i Durham fikk han sin klassiske utdanning. Noen år senere finner vi ham i tjeneste hos kongen av Skottland, David I. Tilpasningen til normanniske seder og skikker som hadde vært en lang og smertefull opplevelse for Aelreds far, ble lettet for sønnen takket være oppholdet ved hoffet. Han er hos kong David i omkring ti år som en slags bestyrer, *dispensator*. Sannsynligvis bør vi ikke gjøre oss altfor storslåtte forestillinger om det skotske hoffet eller den klingende tittel. Likevel er det overdrivelse — og mye humor — i Aelreds uttalelse som St. Bernhard kaster tilbake til ham ved en senere anledning: «Du har sannelig vist din udugelighet som skribent når du sier at du ikke har noe til felles med en lærer, at du

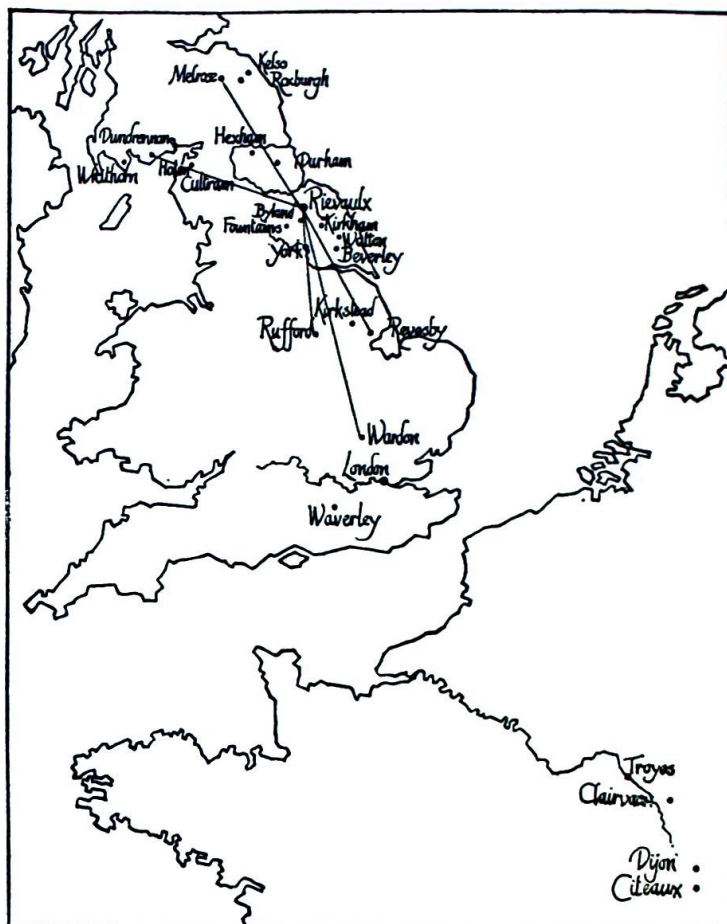
Den eneste bevarte middelalderske fremstilling av Aelred. Illuminert Initial fra hans «Mirror of Charity. (MS Douai 392, fol. 3r.)

egentlig ikke er annet enn en analfabet og at du er kommet til klosteret, ikke fra skolen, men fra kjøkkenet.»

Uansett hva hans stilling innebar, hersker det ingen tvil om at Aelreds opphold ved hoffet var en stor suksess. Han fikk gode venner og erkebispesetet i St. Andrews blinket i det fjerne. Han så ikke klart sitt kall og var plaget av det overfladiske i mange av sine kontakter: Selv sier han det slik: «Og alle omkring meg, som ikke kjente mine tanker, sa stadig: «Så heldig han er, så heldig han er.» Men de visste ikke at ondskap fantes der hvor bare det gode skulle være. Forferdelig var motløsheten som jeg følte ... Og hadde du ikke hurtig rakt ut din hånd ... kunne jeg lett ha valgt fortvilelsens mest desperate utvei.»

I denne sinnstømning av rastløshet og andre nød, ble Aelred i 1134 sendt på oppdrag til erkebiskopen av York. På reisen hører han for første gang tale om Rievaulx og cistercienserne — en klosterlig reformbevegelse som noen ti-år før, hadde sett dagens lys i den sydlige del av Burgund. Clunys prakt hadde bragt skam over Benedikts regel som klosteret påberopte seg. I reaksjon mot dette bestemte syv eremitter seg i 1075 for å opprette en kommunitet hvor overholdelsen av regelen skulle være realitet. Den fullstendige overholdelse av regelen viser seg imidlertid vanskelig å få til, og under ledelse av klosterets abbed, prioren og engelskmannen Stephen Harding — som vi nevnte innledningsvis — skjer det et nytt oppbrudd. Erkebiskopen av Lyon støtter munkene i deres ønske om å gi cistercienserordenen navn. Det strenge ideal skremte mange bort, og fremtiden så heller mørk ut for den nye kommuniteten. Imidlertid finner en epokegjørende begivenhet sted i 1112 da Bernhard av Fontaine sammen med tretti riddere banket på klosterets port. Ikke bare ble Citeauxs problemer løst, men mange nye grunnleggelser måtte til.

De første cisterciensere kom til England i 1128, og slo seg ned i Waverley, Surrey. Men dette klosteret ble

Abbediet i Rievaulx og dets datterhus. Illustrasjonene er tatt fra Aelred Squire, O. P.: *Aelred of Rievaulx; a study*. London 1969.

ikke på langt nær så epokegjørende som munkenes komme til Yorkshire tre år senere. Rammen om Rievaulx idag adskiller seg ikke vesentlig fra den som møtte grunnleggerne, en gruppe engelske munkes som Bernhard sendte fra Clairvaux i 1131—32 under ledelse av sin sekretær William, også engelskmann.

«De reiste sine hytter nær Helmsley, hovedgodset til deres beskytter Walter Espec. Han var en meget kjent mann og en av kongens ledende baroner. Stedet lå ved en mektig elv kalt Rie, i en vid dal ... Navnet på den lille grunnleggelsen og stedet der den ligger ble avledet fra elvene og dalens navn, Rieavallis, Rievaulx. Høye åser omga dalen ... som en krone. Åsene er dekket av ulike treslag som bevarer dalens ensomhet samtidig som munkene finner et paradys nummer to i skogen ...»

Slik lød beretningen som Aelred ble

fortalt av en nær venn under oppholdet i York, skal vi tro hans biograf. Selv om Walter Daniel til tider beveger seg farlig langt borte fra det vi vil kalle nøkternhet, fristes vi likevel til å ta med litt mer fra denne historien. Cistercienserne var hvite munkes med drakter laget av ren saueull, fortsetter han. «De ærer fattigdom. ... (og) er sammenbundet med kjærlighetens faste bånd. De trår ned verdens blomster med forglemmelsens fot, regner rikdom og ære for støv, slår med samvittigheten det forgjengelige i ansiktet, vraker kjødets lyster og tom ære ... Når de sover er de fullt påkledd vinter som sommer. De har ingen personlig eiendom, snakker ikke engang sammen ... de er alle små og store, gamle og unge, kloke og ulærde — underkastet en (og samme) lov ... Den eneste prøve på verdi er anerkjennelse av det beste ...»

(forts. neste side)

Entusiasmen i beretningen formidler fremdeles det budskap som inspirerte Walter Daniel slik det må ha inspirert Aelred selv. Det hjelper oss til å forstå hvordan den lille kommuniteten i Citeaux i løpet av en generasjon kom til å omfatte mange hundre klostre og tusenvis av munkar. Ved siden av dette var Europa inne i

en utviklingsfase hvor den nye ordenens vekt på enkelhet, organisasjon og energisk ressursutvinning helt utilsiktet skulle bli en stor økonomisk suksess. Sistnevnte forhold reflekterte Aelred neppe over, istedet er det rimelig å anta at Rievaulx's naturskjønne omgivelser klart svarte til noe i ham.

(forts. side 15)

Brev

Hvem støter ut hvem?

Kjære Calle Almedal.

Jeg må med engang si at jeg er i tvil om nytten av å diskutere emnet kristen (katolsk) homofili i St. Olavs spalter. Temaet er fremdeles såpass ladet og konfliktfylt at jeg er redd det nok vil gå mange år før vi kan få en rolig og affektløs samtale om disse tingene. Alle-rede ditt «nødrep» i St. Olav nr. 9 d.å. bærer vitnesbyrd om dette. Men la meg likevel få lov til å prøve å gi et svar — eller en forsiktig og nølende utstrakt hånd, om du vil.

Som du vet, er det først i de siste 5—10 år at man i det hele tatt har våget å bringe problemet homofili på bane offentlig i de katolske organer. Hva dette kan komme av er altfor problematisk til å finne fyllestgjørende svar på i en liten artikkel — dertil gis det nok for mange svar. Men ett av svarene kan muligens være den for vår kirke så velkjente sendrekthet. Det kreves — ja forlanges — tid og modning hos oss — dessverre — og heldigvis! Vi tilhører jo en verdenskirke, for hvilken det er maktpåliggende å bevare størst mulig enhet. Det er mange som skal være enige — tenk bare på et annet vanskelig spørsmål — kvinnelige prester. At vi en gang vil få det, er jeg ikke et øyeblikk i tvil om. Jeg er heller ikke i tvil om at kirken, når tiden er moden for det, vil anerkjenne den homofile kjærlighet som likeverdig med den heterofile. At vi nå, etter bare noen få års debatt, kan bli utålmodige og øyeblikkelig forlange «det store spranget», er forståelig, men ikke særlig vel overveid.

Heller ikke tror jeg at det er vel overveid å gi seg i kast med følelsesladde og tildels antagonistiske utbrudd vis-à-vis heterofile menneskers liv og livsform. Det er — synes jeg — lite hensiktsmessig å angripe heterofile menneskers interesse

for sine barn og sitt familieliv slik du er kommet i skade for å gjøre i ditt «hertesukk» når du skriver: «Hvorfor er heteroseksuelle katolikker så innerlig opptatt av seg selv og alle sine unger at de ikke merker at de støter oss som ikke er gift med noen av det annet kjønn, ut...»

Ærlig talt, det er like «bak mål» av en homofil å angripe den heterofiles livsform som vice-versa! I alle fall kommer vi ikke nærmere noen løsning ved å poengtere forskjeller. Her er spørsmålet om det kristne fellesskap er det viktigste. Av og til må man renonsere på egne krav i fellesskapets navn. Og nå nærmer jeg meg endelig det jeg egentlig ville si:

Mon ikke også homofile har tendens til å støte mennesker fra seg? Mon ikke dialogen blir forsemmret og vanskeliggjort ved at homofile rotter seg sammen og danner enklaver som omtrent er ugjen-nomtregelige? Personlig har jeg faktisk opplevet det, å bli utestengt fra «det gode homofile selskap» ved kulde og mistenkeliggjørelse. Det må ikke være slik, særlig når vi vet at mange tilsynelatende veltilpassede «heterofile» med «alle sine unger» kanskje kunne ha vesentlige behov for å være sammen med og å få snakke med homofile medkristne.

Tålmodighet. Ja, vi kan vel som kristne ikke behøve å ta særlig skade av å øve oss litt i talmodighet. Den homofile får heller være så snill å unngå provokasjonene — de er ikke nødvendige da vi jo alle vet (om enn mange dessverre fremdeles lukker øynene for det) at der finnes mange, svært mange, homofile medkristne. Og selv om det ikke ustanselig snakkes om, aksepteres det som et faktum når alt kommer til alt.

Når du angriper prester som råder homofile til å gifte seg, synes jeg det er temmelig irrelevant. Vår kirke gjør ikke krav på utelukkende å huse kloke prester — desverre. Det kunne saktens finnes mange andre og like sorgelige eksempler på det. Det er vel heller ikke av den grunn vi er blitt katolikker.

Vi er i det hele tatt ikke katolikker fordi vi er heterofile, homofile eller bilige. Vi er katolikker fordi vi er og vil være kristne. Så får vi forsøke å leve

Spørsmål til spørrespalten sendes f. Kjell Arild Pollestad o. p., Dominicans, 1, Av. Lacordaire, Toulouse, Frankrike, eller til St. Olavs redaksjon, Akersvn. 5, Oslo 1.

DET JØDISKE

I lang tid har jeg tenkt å skrive til Dem, men for det ene er det vanskelig for meg å forme problemet klart og greit, og så tror jeg neppe det passer for St. Olav. Jeg tenker ofte: er det nødvendig at vi fortsatt er så jødiske i vår Kirke? For jødene var det jo naturlig eller vanlig med offer av lam og duer etc. for å takke Gud, eller formildne Gud. Slike blodige offer er ikke så naturlig nu — det virker hedensk nærmest med forkyndelse om at Jesu blod rensar for all synd, og at han har kjøpt oss fri med sitt dyre blod. Vi er fri, gjelden er betalt.

Nu vil jeg ikke si at prestene i St. Paul bruker dette så mye, men i sektene som så ofte har morgenandakt i radio. Jeg synes det må støte bort folk som ikke er vant med den slags taler — det byr imot. Vi må vel ha det med i liturgien, f.eks. i nadverden — Jesu Legeme og Blod — men jeg undres om dette jødiske alltid skal være der.

BERGENSERINNE

Deres spørsmål er så omfattende og berører så vesentlige problemer i vår tro at jeg måtte skrive en hel dogmatikk for å gi Dem et noenlunde skikkelig svar. Jeg håper likevel at følgende bemerkninger kan være Dem til nytte:

1. Den grunnleggende sannhet i vår kristne tro er at Gud er blitt menneske, eller som Johannes sier: «Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss». Vi

vår katolske kristendom med den fobi eller fili vi måtte være belemret eller vel-signet med. For der hvor livet og kristen praksis kommer på kollisjonskurs, der viser det seg heldigvis at det er den kristne praksis som, som oftest, ikke har overholdt trafikkreglene. Nåvel, så blir, sakte men sikkert disse trafikkreglene justert. For Kristendom er liv, Også homofilt liv. Vær sikker på det.

Dag Sundby,
Oslo.

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

har hørt denne sannheten gjentatt så mange ganger at vi har lett for å glemme hva den egentlig innebærer. Hva betyr det at Gud er blitt menneske — jeg tenker da ikke på «menneske» som et abstrakt begrep, men som et levende enkeltmenneske, slik Jesus var det. Vi kan straks slå fast at det innebærer å være født i en tid og på et sted, dvs. i en kultur og i et samfunn. Intet menneske eksisterer i løse luften, men alltid i et fellesskap, med felles språk, skikker etc. Uten et slikt fellesskap kunne vi mennesker overhode ikke forstå hverandre, og det vi forbinde med en menneskelig tilværelse ville være umulig. Det er derfor utenkelig at Gud skulle kunne bli menneske uavhengig av tid og sted, i og med at det er umulig å være menneske uten å leve i en tid og på et sted, i et samfunn og i en kultur. Gud måtte derfor, for å bli menneske, velge en tid og et sted.

2. Bibelen forteller oss at Gud har foretatt et slikt valg: Han har valgt Israel, ikke fordi Israel fortjente det mer enn andre, men fordi Gud er fri til å velge hvem han vil. Det gamle testamente forteller hvordan Gud åpenbarer seg og oppdrar sitt folk, gjennom Loven og profetene, hvordan han forbereder Israel til å motta Kristus, «David og Abrahams sønn» (Matt. 1,1). Det nye testamente forkynner at Israel ikke lenger står i noen særstilling, men at alle som tror på Kristus tilhører Guds folk, enten de er jøder eller hedninger. Men det betyr ikke at vi har lov til å glemme at Jesus var jøde, for da risikerer vi også å glemme at han var menneske. Jesus Kristus er sann Gud og sant menneske, og hans sanne menneskelighet kommer til uttrykk ved at han levde i Palestina under keiser Augustus og keiser Tiberius, at han talte Jødernes språk og levde etter deres skikker.

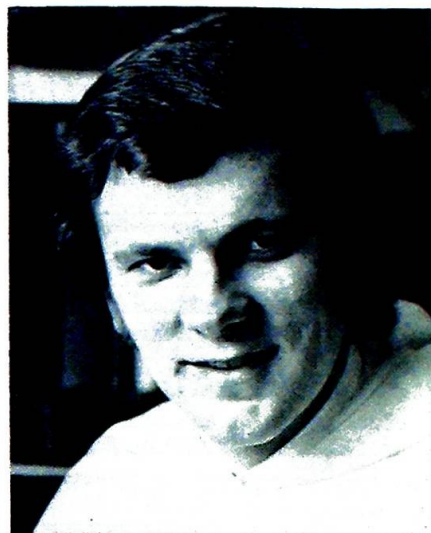
Det samme gjorde hans apostler og den første kristne menighet.

3. Ut fra det som her er sagt er det naturlig at det i Kirkens forkynnelse av Jesus Kristus inngår begreper og elementer av jødisk opprinnelse. Kirken representerer på en og samme tid en videreføring og et brudd med jødedommen. Videreføringen kommer blant annet til uttrykk ved at de kristne har beholdt det gamle testamente som en del av sin Hellige skrift. Kristus opphevet ikke Loven, han oppfylte den. Fremdeles samles man flere ganger daglig i de kristne klostre for å synge Davids salmer, som først i Kristus har fått sin fulle mening. I vår kristne gudstjeneste finnes, som De nevner, flere elementer som har sin opprinnelse i det jødiske tempel, i synagogen, eller i hjemmenes gudstjeneste.

Men på samme tid representerer kristendommen et radikalt brudd med jødedommen. Flere tekster i det nye testamente vitner om hvor vanskelig det var for mange kristne jøder å oppgi gamle religiøse skikker som omskjærelse og spisevaner (se f.eks. Ap. gj. 15). Paulus var urokkelig i sitt krav om frihet fra Lovens for-

Fullt ut menneske i en tid og en kultur.

skrifter, fra alt som kunne være til hinder for troen på Kristus, som nå skulle forkynnes for alle mennesker. Bruddet med den jødiske offerkult er særlig sterkt fremhevet i Hebreerbrevet, hvor det forkynnes at Kristi offer på korset opphever alle andre. Men samtidig tolkes Kristi offer ved hjelp av begreper fra den jødiske oferteologi!

4. I og med at vår tro har sine røtter i den jødiske kultur, er det rimelig, og sannsynligvis nødvendig, at begreper fra denne kultur fremdeles har sin plass i Kirkens forkynnelse. Det betyr ikke at alt som De reagerer mot nødvendigvis må uttrykkes på samme måte til evig tid. Men det er et gammelt og vanskelig teologisk problem å avgjøre hvor langt man kan gå når det gjelder å uttrykke en religiøs sannhet med nye begreper uten at selve sannhetens innhold endres. Den motsatte fare er at hvis man bare nøyer seg med ustanselig å gjenta de gamle formuleringer, kan det hende at disse mister sitt innhold. Kanskje er det nettopp dette som skjer med de «blodige» morgenandaktene i radioen? Dette er ikke noe problem jeg kan løse i min spalte; det er Kirkens problem til enhver tid: på den ene side troskapen mot det som er overlevert fra fortiden, på den annen side omsorgen for at våre medmennesker skal forstå hva vi sier når vi taler om vår tro. Visest er vel den som makter å forene troskapen mot fedrene med omsorgen for brødrene.

Av pressen

Jørgen Hviid i «Vår Kirke»

«Vår Kirke» har snakket med den danske psykolog og prest Jørgen Hviid, som bor i Niels Steensens hus i Helsingør. Der bor to «stor-familier» inspirert av Jean Vaniers tanker. Handicappede og andre tar del i fellesskapet på like fot.

Hvem er svak

— «Sterk» og «svak» er tvetydige begreper, sier Jørgen Hviid.

— De «svake» er ikke bare de ekstremt utslåtte, som de mentalt handicappede. De fremmede er ofte svake — eller de enslige, de gamle, de syke. Og svakheten skremmer som regel de sterke — og slik blir de svake enda mer utstøtt. Hvordan velger vi f.eks. våre venner? Vi ber sjelden dem vi definerer som «svake» sammen med «de sterke» — og vi unnskylder det gjerne med at vi gjør det av hensyn til dem selv: En annen gang, kanskje, kan vi finne noen som «den svake» passer bedre sammen med.

Være eller ikke være

— Dette med å være er blitt et stort problem i vårt samfunn, sier Hviid, — Vi har liksom ikke tid til å være stille — til bare å være. Vi skal fungere! Funksjonærer er vi blitt, istedenfor mennesker. Og det går ut over de svakeste — spebarna, for eksempel.

Hviid skyver over til meg en vakker bok med fotografier av en ung indisk kvinne med et spebarn

i fanget: Lange, slanke fingre masserer barnet over hele den nakne kroppen. *Shantala* kalles denne massasjen — og det er den kjente doktor Leboyer — han som taler om «myk fødsel» — som forteller om dette. Her — i denne fremmede kultur, vet man instinktivt (eller erfaringsmessig) at fysisk nærhet er grunnlaget for trygghet.

— Det vidunderlige, og på samme tid skremmende, er at selv ganske små ting vi gjør har så store konsekvenser. Det sprer seg — som ringer i vannet. Derfor er alles erfaringer viktige: Selv små eksempler som viser at nærhet, trygghet, fellesskap er mulig er viktig for alle. Det som svarer til en lengsel i tiden, griper andre, og får ringvirkninger.

Tenk på moder Teresa i Calcutta, og De døendes hus. Hun har gjort det vanvittige, å gi seg selv til de aller svakestes. Og hun har blitt verdenskjent på det — ikke bare fordi hun har gjort en storartet innsats, men fordi det hun har gjort, svarer til en fantastisk lengsel i tiden.

Folk ser på oss — kirken — som en kilde til håp. Det skremmende er at vi kan bli til fortvilelse, men muligheten er at vi så lett kan bli til håp for andre! Det finnes mange slike troens mennesker som kan spre håp helt fra Abraham, som dro ut på Guds løfter alene.

De kan lære oss å arbeide på Guds betingelser. Som regel gjør vi omvendt — vi ber om Guds hjelp til å gjennomføre våre planer. De store trosvitnene — de har alle begynt i det stille. Og de har lært å vente. Gud har god tid. Ventetiden modner dem bare — det ser vi etterpå.

(forts. neste nr.)

REDAKSJONEN
AVSLUTTET
25. MAI

MESSE I ST. THOMAS
KIRKEN PÅ FILEPJELL
SØNDAG 16. JULI KL. 12.

VOR FRUE VILLA
FRA OG MED 25. JUNI —
TIL OG MED 20. AUGUST
ER DET INGEN MESSE PÅ
HELLIGDAGENE I KAPEL-
LET PÅ VOR FRUE VILLA

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs domkirke Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	11.00
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00 9.00 19.00	11.00
Vår Frue Kirke, Helleveien	sønd.:	10.00	
Florida kapell		19.00	
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvggt. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00 11.00	
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00 11.00	
LILLEHAMMER: Mariakirken, Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00 10.00	
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69			9.30
STAVANGER: St. Svithuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: sønd.:	17.00 19.00 8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
TRONDHEIM: St. Olavs kirke Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eystens sykehem, Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.:	18.00 11.00	
St. Elisabethsostrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	
BODØ: St. Eystens kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: Vår Frelsers kirke, Skipper Niløensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

HJELP OSS Å LØSE DISSE MYSTERIER!

Vi har mottatt 2 giroinnbetalinger til bladet **uten avsendere**:

1. Sendt kr. 70,— 26.1.78 fra Fredrikstad
2. Sendt kr. 70,— 31.1.78 fra Oslo Sentrum

VENNLIGST UTFYLL INNBETALINGSBLANKETTEN
FULLSTENDIG OG TYDELIG!

Den nordiske valfart til Lourdes

17.—24. august 1978

8 dagers flyreise med full pension

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, på hotel dkr. 2.200

Særpris for syge og handicappede på det ny center,

«Accueil Ste Bernadette» dkr. 1.500

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Valfartspræst: Pater Niels KIÆR, S.J.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

FERIEHJEMMET «PERSBRATEN» TILSALGS

Skriftlig henvendelse: Oslo Kato-
liske Bispedømme
Postboks Hammersborg 8270
Oslo 1.

Til tidligere elever, foreldre og an-
dre venner av

ST PAUL SKOLE, Bergen

Da sr. Rita skal gå av ved skole-
årets slutt, arrangerer vi en mot-
tagelse i skolens gym.sal 13. juni
kl. 18.00 for alle som har lyst til å
hilse på henne.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammer- fest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Nye opplag fra St. Ansgar Forlag, København:

Merton: Stillhedens Forjættelse, kr. 47,20.

JESUS — Enkle betragninger over Frelserens skikkelse — skrevet
av en munk fra østkirken, kr. 37,80.

Engelske bøker:

F. D. Coulanges: The Ancient City, a classic study of the religious
and civil institutions of ancient Greece and Rome, kr. 20,30.

Idris Shah: The Sufis, kr. 13,80.

Thomas Aquinas: Summa Theologiae, Vol. I — The Existence of
God, kr. 19,60.

St. John of the Cross: Spiritual Canticle, kr. 23,80.

Sr. M. A. McGraeh: Women and the Church, kr. 14,—.

James Hitchcock: The Decline and Fall of Radical Catholicism, kr.
10,20.

Arne Odd Johnsen: Det norske cistercienserkloster 1146—1264;
Sett i europeisk sammenheng, kr. 39,—.

Rieber-Mohn: Alvorets Glede, kr. 30,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—13.

Abort og kristent ansvar

Norges Katolske Kvinneforbund vil med dette få uttrykke sin bekymring over den utvikling som finner sted i vårt samfunn overfor abortspørsmålet. I stadig sterkere grad har fosterets menneskeverd og rett til liv blitt skjøvet i bakgrunnen. Det lovforslaget som nå foreligger, vil redusere fosteret til utelukkende å være en del av kvinnens kropp, som hun alene har rett til å bestemme over. Når unnfangelse har funnet sted er imidlertid et nytt menneskeliv under utvikling, og samfunnet skylder også dette liv rettsvern.

Her vil vi også få presisere farens

rolle. Han har forpliktelser og rettigheter overfor barnet på samme måte som moren, og selv om det er hun som fysisk skal bære barnet frem, mener vi han har krav på å bli hørt. Dette selvsagt under forutsetning av at faren er seg sitt ansvar bevisst og tar konsekvensene av det.

I den større sosiale sammenheng vil vi også etterlyse samfunnets hjelp og støtte til vanskeligstilte mødre. Arbeidet med en ny abortlov synes å ha skjøvet hjelpetiltak for de som ønsker å bære sitt barn frem, i bakgrunnen.

Vi ser med stigende uro at abort er i ferd med å bli en alminnelig løsning når prevensjon svikter eller ikke har vært brukt, og vi frykter en stadig mer likegyldig holdning til fosterets egenverd. De nordiske katolske biskoper uttaler:

«Det er ikke Statens oppgave å påtvinge sine borgere ett eller annet

etisk system i dets enkeltheter, heller ikke å belegge alle forkastelige handlinger med straff. Dette betyr imidlertid ikke, at lovgivning er etikken utedkommende. Et hvert sosialt spørsmål har nemlig også en etisk side. Derfor må lovgiveren regne med, at Statens lover alltid vil ha en oppdragende virkning på befolkningens etiske dømmekraft.» Og videre:

«Eftersom det ligger utenfor lovens kompetanse å erklære spesielle tilfeller av abort for etisk tillatelige, kan ingen i våre samfunn anse fremkalt abort som etisk forsvarlig, alene fordi loven ikke belegger handlingen med straff.

— Lovgiveren må kjenne sitt ansvar, slik at loven ikke — ved sin alment liberaliserende virkning — fremmer den tendens som allerede kan konstateres i folks etiske tankegang, nemlig en økende likegyldighet i hold-

film:

SATURDAY NIGHT FEVER

«Saturday night fever» er et sjeldent talentløst oppkok av de fleste filmklisjeer vi kjenner.

Det eneste som gjør filmen verd en anmeldelse er det snodige faktum at nettopp dette talentløse oppkoket er i ferd med å bli en av filmhistoriens største suksesser.

Hva er årsaken?

Filmens handling er tynn og personskildringene omtrent like dyptpløyende som i en middels Helan- og Halvan-film. Kort fortalt: Ung fløtepen italiensk-amerikansk gutt fra New Yorks mindre velhavende strøk er flink til å danse. Ung gutt møter stor

kjærlighet. Ung gutt gir opp tomt og formålsløst liv, flytter over på den andre siden av Hudson River og begynner et nytt og bedre liv. Punktum ...

Denne interessante historien ikles passe mengder salgbar staffasje, såsom skildringen av heltens bror som forlater sitt prestekall, gjengen som byr på fart og spenning, og, selvfølgelig, en passende mengde villige, pene unge damer, hvis eneste misjon er å tilfredsstille mennenes lyster og være bakgrunnsstaffasje på dansegulvet.

I tillegg: Masse steril, karakterløs og kald disco-musikk, passende emballert i neon og hurtig kameraføring.

Vi møter gjengen som slåss, de ville fester, men først og fremst, den unge mann som vil opp og frem og dermed virkeliggjøre The American Dream.

Og dette blir suksess. Hva er det som trekker folk til en slik film? Musikken? Dansen? Eller rett og slett, de pene menneskene?

Sannsynligvis er alle disse faktorer utslagsgivende, og når man legger til at filmen er behagelig lite utfordrende og dermed også behagelig lett å like,

Riktignok finnes det tendenser i

filmen som kunne ha ført til et brukbart produkt. Kontaktløsheten i disco-miljøet blir skildret. Vi får se hvordan egoismen og det seksuelle prestasjonskravet isolerer mennesket. Men det filmen måtte ha av kritiske tendenser løper ut i sanden.

Helten, som i $\frac{3}{4}$ av filmen er eksponent for disse mindre flatterende trekene ved dagens ungdomskultur bestemmer seg for å bryte ut. Men vi hører intet om alle dem som blir tilbake i neonlyset. Intet om hva som gjør at mennesket havner i en slik situasjon som filmen beskriver. På det punkt da filmen er i ferd med å bli kritisk, med å ta ungdomskulturen opptil revisjon, bøyer man av ved å presentere en slags happy ending uten at et eneste standpunkt er tatt.

Filmene er således kun beskrivende, og selv her faller den igjennom ved å presentere en dialog og et miljø som er sørgelig klisjepreget. Dette er derfor ikke bare en anmeldelse. Det er også en oppfordring til å la være å se denne filmen.

Den er ikke engang verd trykksverten på inngangsbilletten.

Christian Boe Astrup.

ningen til det ufødte menneskes rett til livet.

— Lovgiveren og borgerne i våre samfunn er felles om ansvaret for at menneskerettighetene blir bevart, innen sosial-lovgivningen, seksualundervisningen, og på en rekke andre områder — det ufødte barns situasjon medregnet.

— Vi tar bestemt avstand fra enhver lov som ville innebære, at noe menneske (særlig en lege eller sykepleier) skulle være *forpliktet* til å foreta eller assistere ved en fremkalt abort. En slik lov ville være i klar strid med et menneskes frihet og samvittighet.» (Abort og kristent ansvar, s. 21—22.)

Norges Katolske Kvinneforbund slutter seg fullt ut til de nordiske katolske biskoper i denne saken. Særlig vil vi fremheve punktet om helsepersonells reservasjonsrett, idet denne retten i den senere tid har vært utsatt for angrep for lørskjellig hold. Vi tar skarpt avstand fra de som på denne måten forsøker å undergrave en soleklar menneskerettighet.

Nyheter

Dr. Donald Coggan her med sin kone Jean.

DR. COGGAN: ØKUMENISKE FREMSKRITT ER UHYRE OPPMUNTRENDE

På en pressekonferanse i Dublin karakteriserte Erkebiskopen av Canter-

MALERMESTER
utfører allelags maler- og tapetserarbeider
Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI
Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

bury fremgangen i samtalen mellom katolikker og anglikanere som «uhyre oppmuntrende». Neste betydningsfulle skritt måtte være nattverd-felleskap mellom de to kirkene, sa han. Fremtidens kristne kirke vil være enig om grunnverdiene, men gi plass for et stort mangfold, sa den anglikanske primas. (KNA)

AELRED...

(forts. fra s. 10)

Uten puritanske skrupler ble denne skjønnhet godtatt som en del av ci-stercienseridealets ensomhet. Sitatet viser også at livet i seg selv var hardt — ensformig og disiplinert langt utover hva man hadde funnet hos benediktinene.

(Forts. neste nr.)

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

ÅNDELIG...

(forts. fra side 7)

nok for en slik forsamling! Kardinal Suenens, erkebiskop av Malines-Brüssel, vil være hoved-celebrant i messen. Kardinal Suenens har blitt offisielt utpekt av Paven til å virke som bindeledd mellom den internasjonale fornyelse og Vatikanet. Temaet som er valgt for konferansen er evangelisering: «Dere skal være mine vitner».

FRA BISPEDØMMET:

NYE SOGNEPRESTER

PASTOR DR. GERARD VRANKEN

løses fra sitt verv som sogneprest ved St. Olav Menighet, Oslo, fra og med 27. august i år og vil inntil videre arbeide for den kirkelige domstol.

PATER JO NEVE, S.M.

konstitueres fra samme dato som sogneprest for ovennevnte menighet.

PASTOR OLAF I. WÆRING

oppnevnes fra 1. august i år som administrator av bispe- og prestegården, Akersveien 5 i Oslo.

PASTOR ANTON TAXT

løses etter eget ønske fra og med 1. september i år fra sitt verv som sogneprest ved St. Ansgar Menighet i Kristiansand S., og utnevnes samtidig til stiftskapellan.

PASTOR NORBERT HAUNSCHILD

løses fra sitt verv som sogneprest for St. Svithun Menighet i Stavanger og St. Josefs Menighet i Haugesund fra og med 1. september i år og tilsettes samtidig som sogneprest for St. Ansgar Menighet i Kristiansand S.

PATER ALEX KONS, O.M.I.

utnevnes til sogneprest for ovennevnte menigheter i Stavanger og Haugesund; likeledes utnevnes patrene NORMAN VOLK, O.M.I. og LON KONOLD, O.M.I. til kapellaner ved de samme menigheter.

PATER JACOB BOEKEMA, S.M.

løses fra og med 1. september i år fra sitt verv som sogneprest for St. Teresia Menighet på Hønefoss og tilsettes samtidig som sogneprest for St. Birgitta Menighet, Fredrikstad.

PATER JOHS. ROMMELSE, S.M.

løses fra og med 1. september fra sitt verv som sogneprest for Vår Frue Menighet, Porsgrunn, og tilsettes samtidig som sogneprest for St. Teresia Menighet, Hønefoss.

Pastor Norbert Haunschild; ny sogneprest i Kristiansand S.

PASTOR ANTON TAXT

vil for ett år fra 1. september være fungerende forstander for menigheten i Porsgrunn.

Oslo 1.6. 1978

John W. Gran,
Biskop

O.K.B.'s 25-ÅRSJUBILEUM

vil bli markert på Krist-Konge-festen søndag 26. november med en høytidelig messe i St. Olav Domkirke.

ST. ANTONIUSSØSTRENE

har av sitt Generalhus fått 14 måneder på seg til å avvikle sin gjerning i Akersveien 5, grunnet økende søstermangel. Søstrene fortsetter sin gjerning på Stabekk.

Ellert Dahl O.P., fyller 50 år 13. juni. Adresse: 1. Av. Lacordaire, Toulouse, Frankrike.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Ella McGeorge

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480